

BELEID EN ONTWIKKELING

(Foto: R. Mangold)

Een van de kerngedachten van het Tweede Vaticaans Concilie is 'Kerk zijn in deze tijd'. Het betekent dat de Kerk zich elke tijd opnieuw moet afstemmen op wat de Kerk te doen staat, in een veranderende samenleving en met de rijkdom van het evangelie van het begin. Dit betekent dat het beleid altijd in ontwikkeling is, en zich afstemt op wat nodig is.

1970

Ik herinner me goed dat er in het bisdom dertien dekenaten waren en dat bisschop Ernst in 1970 koos voor zes dekenaten met vrijgestelde dekens, voor een goede pastorale organisatie en eenheid van beleid. De dekens werden ook lid van de dekens-kapittel-vergadering, ter behartiging van de verbinding tussen bisdom en parochies. Vanuit de dekenaten werden vorming en toerusting boven-parochieel behartigd: liturgie, catechese, diaconie, arbeidspastoraat, pastorale school, enz. Door de zes dekens, die én dekenale én diocesane taken hadden, bleef de lijn tussen bisdom en basis kort, al werd gesproken van drie bestuurslagen: de parochie, het bisdom en daartussenin: het dekenaat.

2000

Bisschop Muskens koos in 2000 voor drie dekenaten. Het werd immers moeilijk(er) om priesters voor het dekenaat vrij te maken. En diakens en pastoraal werk(st)ers konden onder leiding van en samen met de deken goede taken in het dekenaat verrichten. De dekenaten werden: Zeeland, Het Markiezaat en De Baronie, elk met een deken en dekenaal coördinator, een "kwalitatieve en kwantitatieve versterking van het dekenaat" (Analecta 2000/01). Een bisdomraad werd opgericht als overlegorgaan van bisdomleiding en dekenale leiding. Zo bleef de lijn kort.

2007

Een proces van tientallen jaren zette vanaf het jaar 2000 scherper door: een geseculariseerde wereld. Mensen zochten in vrijheid hun eigen (gelovige) weg. De Kerk werd anders gezien en beleefd, de deelname nam af. Een andere tijd diende zich aan met minder mensen en middelen. De neiging was de schaal van organisatie wederom te vergroten. Maar het inzicht rijpte spoedig dat er vooral geïnvesteerd moest worden in versterking van geloof. Zonder terughoudendheid onze geloofsovertuiging naar buiten brengen: God die ons liefheeft, Jezus Christus die de Weg is, en dat ons leven door het

geloof een impuls tot sociaal handelen kan krijgen. Zo ontstond na brede consultatie het project 'In de duizend gezichten van Uw volk' (2007). De titel is ontleend aan het jubileumgebed (150 jaar bisdom Breda, 2003): "Wij bidden U, God, om verbondenheid, help ons verdeeldheid te voorkomen en vooroordelen en bittere beschouwingen te vermijden. Help ons om rond de bisschop de eenheid van uw Kerk te versterken in de duizend gezichten van uw volk." We baden om verbondenheid, om de lijnen met elkaar kort te houden.

2010

Het project 'In de duizend gezichten van Uw volk' gaf aan alle parochies, in 21 samenwerkingsverbanden, de opdracht: maak een kwantitatieve en kwalitatieve inventarisatie, inzake geloof, pastoraat, personeel, financiën, gebouwen, en besturen. Zo werd duidelijk waar parochies staan en waarin samenwerking en ondersteuning van elkaar geboden is. Bisschop Van den Hende stimuleerde 'het geloof voorop', pleitte voor de viering van de Eucharistie als centrum, en voor diaconie vanuit de erkenning van de menselijke waardigheid. Hij ontving met medewerkers en projectleider drs. G. Kok de samenwerkingsverbanden, en besprak de inventarisaties en beleids-voornemens, met het oog op een parochieplan.

2012

Diocesaan wordt het project nu afgesloten. En het bisdom trok ook voor zichzelf de conclusie van samenwerking en samenvoeging. In plaats van drie dekenaten werden door bisschop Liesen per 1 juni 2012 twee vicariaten opgericht voor 441.000 katholieken en 21 samenwerkingsverbanden. De vormen zijn opnieuw aangepast en op maat gemaakt.

Bovenstaand beleid heb ik mede vorm gegeven. Onderstaande gedachten waren voor mij daarbij richtinggevend en bemoedigend.

Goede verhoudingen

Er is in tientallen jaren veel gebeurd, keuzes en accenten zijn gezet en verlegd. De inhoud van het geloof en de geest van de tijd vroegen er om. We hebben dat in ons bisdom steeds kunnen doen in goede verhoudingen en samenspraak. Reden tot dankbaarheid.

Klein en krachtig

Juist nu, nu de Kerk klein(er) wordt, is er de noodzaak krachtig te tonen wat ons katholieke geloofsgoed is. Klein kan samengaan met krachtig. Oecumenische contacten die nodig zijn, kunnen én het kerkelijk zelfverstaan bevorderen.

Roeping en werving

Er zijn in ons bisdom vele priesters, diakens en pastoraal werk(st)ers, werkzaam in parochies, en ook in kloosters, zieken- en verpleeg-huizen, bij militair ordinariaat en justitie. Ik had altijd graag contact met hen. Het is belangrijk hen te waarderen en steunen. Mogen meerderen 'geroepen' worden.

Vrijwilligers

Zeven procent van de katholieken is vrijwilliger in de Kerk of vanuit de Kerk in de samenleving (besturen van scholen, maatschappelijke instellingen, inloophuizen en welzijnswerk enz). Vrijwilligers zijn onmisbaar en onbetaalbaar en dragen bij aan de kerkelijke en sociale cohesie.

Sociale dimensie

Ons bisdom heeft een rijke traditie van geïnspireerd sociaal handelen. Dat heeft zijn wortels in het geloof: eucharistische gemeenschap omvat de werkelijkheid van zowel bemind worden als ook anderen op hun beurt beminnen. Eucharistie die zich niet vertaalt in concrete beoefening van de liefde, is ten diepste onvolledig (Deus Caritas est, nr. 14).

Religieuzen

Er zijn vele orden en congregaties in ons bisdom. Ze hebben veel betekend voor onderwijs, verpleging, maatschappelijk werk, enz. Nu zetten ze hun roeping voort in gebed, gastvrijheid, ondersteuning van pastoraat, hulp aan noodlijdenden. Ze zijn een bron van inspiratie, spiritualiteit en dienstbetoon.

Wereldkerk

De Katholieke Kerk is een wereldkerk in eenheid van geloof. Ze is in alle landen en culturen present in een wereldwijd netwerk, om te zoeken naar waarheid, om te zien waar God zich in deze omstandigheden toont, ook om richting te vinden in ethiek, in deze tijd en omstandigheden. Het is een rijkdom te behoren tot een wereldkerk.

Vincent Schoenmakers

Vincent Schoenmakers werd priester gewijd op 12 juni 1965. Hij was 14 jaar deken, 3 jaar bisschoppelijk vicaris, en sinds 1999 vicaris-generaal. Op 30 september 2012 nam hij in een diocesaan samenzijn afscheid. Hij diende vier bisschoppen: mgr. Ernst, mgr. Muskens, mgr. Van den Hende, mgr. Liesen.